

Monumentnummer*: 512180

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 december 1999
Kadaster deel/nr 82909/96

Woonplaats* Leiderdorp
Gemeente* Leiderdorp
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Leiderdorp
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Leiderdorp
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1174

Omschrijving**

Inleiding

In hoofdzaak negentiende-eeuwse BOERDERIJ met aangebouwd ZOMERHUIS aan de westzijde heeft een oudere kern. De boerderij staat op oude kaarten vermeld als de 'Hofstede Hoogkraan', een naam die het nog steeds draagt. Het met de voorgevel op de Achthovenseweg georiënteerde, in een aan het Neoclassicisme verwante bouwstijl opgetrokken. woonhuisgedeelte is waarschijnlijk omstreeks 1875 ontstaan als buitenplaats. In 1802 wordt de naam Pieter Rijnaard met 'Hoogkraan' verbonden. Het dwars op de hoofdvorm staande, ermee verbonden ZOMERHUIS is omstreeks 1900 aan de boerderij toegevoegd. Blijkens oude afbeeldingen was de kap van het zomerhuis oorspronkelijk gewelfd, met riet gedekt en voorzien van een geschulpte rand. De boerderij heeft tot 1950 een agrarische bestemming gehad; daarna kreeg het een woonfunctie. 'Hoogkraan' is een beeldbepalend onderdeel van een reeks van historische boerenhofstedes in de Achthovenerpolder langs de Rijn, waar zich al lang geleden een permanente nederzetting van acht hofstedes bevond.

Omschrijving

De boerderij is vanuit een rechthoekige plattegrond in gepleisterde baksteen opgetrokken, deels onderkelderd woongedeelte met verdieping onder een met geglazuurde gesmoorde Hollandse pannen gedekt schilddak, waarvan het achterste dakschild voor een deel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met riet is gedekt. De gevels hebben een donkergrijze plint, rechtgesloten vensteropeningen, staafankers en uitkragende dakgoten met geprofileerde gootlijsten boven kroonlijsten met profielranden. De viervenstereenheden brede, naar de weg gerichte voorgevel (zuidwest) is een lijstgevel met links van het midden, boven een hardstenen stoepje, een paneeluur onder geprofileerd kalf en bovenlicht. De deur wordt omlijst door gecanneleerde, op hardstenen neut staande pilasters met kapiteel, waarop een geprofileerde, uitkragende kroonlijst rust. Rechts van de deur zitten twee zesruits schuiframen; links een opkamervenster met vierruits schuifraam. Op de verdieping zijn vier vierruits schuiframen geplaatst. De rechter zijgevel heeft op de begane grond twee blinde vensters. In de linker zijgevel zitten twee keldervensters en zowel op de begane grond als op de verdieping twee vierruitschuiframen. Tegen de achterzijde staat een eveneens in gepleisterde baksteen opgetrokken, minder hoog opgaand bouwdeel onder een half, met riet gedekt wolfdak, met in beide dakschilden een dakkapel onder een opgelicht deel van de kap. In de rechter zijgevel zitten twee zesruits schuiframen. In de oude, ongepleisterde achtergevel van dit bouwdeel bevinden zich nog details van bak- en natuursteen die verwijzen naar de oorspronkelijke gevelindeling. Een smal venster op de begane grond staat onder een rollaag; het verdiepingsvenster is versmald, maar staat nog onder een strek met de oorspronkelijke vensterbreedte. Uit de gevel steekt een schoorsteen die de dakvoet van het wolfseind in tweeën deelt. Tegen vornoemde gevel staat de lage, in schone baksteen opgetrokken rechter langsgevel van het bedrijfsgedeelte, dat staat onder een met tuiles du nord gedekt zadeldak met wolfseind. De gevel bevat rechtgesloten vensters onder rollaag. Geheel links in de gevel bevindt zich een entreepartij met een onder bovenlicht staande deur met decoratieve raamijzers, tussen zijlichten met zesruits ramen. De vensters in het stalgedeelte bevatten met diefijzers beveiligde ramen in zware kozijnen. Uit het rechter dakschild steekt een houten dakkapel met een met pannen gedekt zadeldakje en openslaande luiken onder een driedelig, driehoekig bovenlicht. Achtergevel heeft staafankers in de vlechtingen, deuren onder bovenlicht en op de zolderverdieping twee getoogde vensters met ijzeren ramen, waar zich oorspronkelijk onder rollaag staande zolderdeuren bevonden. Westelijke langsgevel heeft vensters met roedenverdeling. Het aan het zomerhuis grenzende deel van de gevel is gepleisterd. Het haaks op het werkgedeelte geplaatste zomerhuis op rechthoekige plattegrond grens aan de westzijde aan het water. Het heeft wit geschilderde gepleisterde gevels met grijze geschilderde plint onder een met tuiles du nord gedekt zadeldak. Symmetrisch vooraanzicht (zuid) betreft een langsgevel met in het midden een tussen een hardstenen drempel en bovenlicht staande paneeluur met smeedijzeren raamijzers. Aan weerszijden twee rechtgesloten vensters met zesruits schuiframen. De naar het westen gerichte en aan het water staande, vrijwel symmetrische kopgevel is een puntgevel met accenten in schoonmetselwerk, bestaand uit lisenen waarop deels uitgemetselde segmentbogen rusten. In het linker gevelveld staat een roedenverdeeld rondboogvenster; in het rechter een deur onder rondboog bovenlicht. Deze deur is verbonden met een vlakke ijzeren brug met smeedijzeren balustrades, ter overbrugging van de waterpartij naar het land. De geveltop bevat een rond venster (oeil de boeuf) met kruisraam. Langsgevel aan achterzijde (noord) heeft eveneens een hoekpenant van schone baksteen, twee zesruits schuiframen rechts in de gevel en links daarvan een groot terugliggend gedeelte (loggia), waarin een groot venster met zesruits raam en een brede porte brisée.

Door interne verbouwingen is de oorspronkelijke plattegrondindeling gewijzigd. Gehandhaafd zijn onder meer een kelder met troggewelfjes, boogdoorgangen met op houten en/of met hout beklede pilasters rustende rondbogen, een opkamer met zesruits glasdeur, balkenplafonds in diverse vertrekken, een gang met marmeren tegels, een vloer met plavuizen, hardstenen drempels en een verbindingsdeur met geëet glas naar het tussenlid. Ook zijn enkele lambrizingen en betegelde muurdelen bewaard gebleven.

Waardering

De boerderij is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde door de ontstaansgeschiedenis en omdat het een representatief voorbeeld is van een boerderij die het karakter heeft van een herenhuis in classicistische trant met een in hoofdzaak 19de-eeuws karakter en met een voor Rijnland gangbaar langsdeel en zomerhuis. De boerderij heeft

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere detaillering en samenstelling van het complex, de gaafheid van het exterieur, delen van het interieur. De boerderij heeft landschappelijke - en ensemblewaarde vanwege de situering in het vlakke en open polderlandschap, nabij de rivier de Rijn, waar het een belangrijk element is binnen een waardevolle boerderijenstrook. Tevens is sprake van ensemblewaarde door de sterke ruimtelijke, functionele en deels ook stilistische samenhang tussen de samenstellende onderdelen van het complex.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)